

ASIASANA

5/86

ASIASANA 5/86

Kirjastotieteen ja informatiikan
opiskelijoiden ainejärjestön UDK
ry:n äänenkannattaja

Alausosoite:

UDK ry
c/o Kirjastotieteen ja
informatiikan laitos
Yliopistonkatu 38
33100 TAMPERE

Painopaikka:

Sisällys:

Tehokopiointi
Tampere 1986
ISSN 0356-0139

Hallituksen palsta.....	3
Miten pikkutyttöistä.....	6
Sivun persoona.....	9
Borås del två.....	12
Suoraan Siperiasta.....	16
Koulutus puntarissa.....	20

Töimitus:

Minna Kantanen
Mervi Kivirinta
Riitta Kärki
Tarja Lehtinen (vast.)
Sirpa Luukkola
Eija Poteri
Eija Räisänen
Heli Seppälä

HALLITUKSEN PALSTA

HEI YSTÄVÄT!

Näin UDK:n toimikauden vaihtuessa on aika miettiä tätä omaa ainejärjestöämme ja sen toimintaa.

Ensiksikin siitä mikä on UDK:n tarkoitus, miksi se on olemassa. UDK ei ole salaseura, vaan virallisesti rekisteröity yhdistys, jonka tarkoituksena on: 1) pyrkiä vaikuttamaan kirjastotieteen ja informatiikan opetuksen ja tutkimuksen kehittämiseen,

2) toimia kirjastotieteen ja informatiikan opiskelijoiden etujärjestönä

sekä seurata kirjasto- ja informaatiopalvelualan ajankohtaisia kysymyksiä ja ottaa niihin kantaa. Mielestäni nämä kaikki koskettavat jokaisen kirjastotieteilijän intressejä.

Meillä jokaisella on oikeus ja velvollisuus pyrkiä vaikuttamaan alamme opetukseen ja tutkimukseen, koska koulutuksemme antaa meille valmiudet toimia työelämässä. Uusien tutkintovaatimusten toteutumista on seurattava ja niitä tulee kehittää edelleen. Koulutuskeskustelussa jokainen opiskelija on asiantuntija.

UDK on opiskelijoiden eli sinun ja minun etujärjestö. Jotta UDK voisi toimia opiskelijoiden eli sinun ja minun eduksi, siellä toimivien on tiedettävä mitä riviopiskelijat ajattelevat ja halua(isi)vat

ainejärjestöltään. UDK:n hallituksen tehtävänä on koordinoita ja organisoida toimintaa, hallitus ei ole se joka keksii kaiken. Hallituksen kokoukset ovat kaikille avoimia tilaisuuksia, jonne voi tulla keskustelemaan tai kertomaan ideoitaan tai vain uteliaisuudesta. Muutenkin mielestäni keskustelu ja yhdessäolo ovat tärkeitä ainejärjestötoiminnan muotoja. Seuraava 'virallinen' mahdollisuus tähän on pikkujoulu kirjakahvila Innossa 9.12.

Ensi toimikauden tärkein tehtävä on pohjoismaiseen kirjastoalan opiskelijoiden konferenssiin valmistautuminen. Me tamperelaiset kirjastotieteen ja informatiikan opiskelijat olemme 60 pohjoismaisen kollegamme isäntinä/emäntinä. Konferenssin teema on tutkimus ja sitä silmällä pitäen on aloitettu tieteellinen opintopiiri, jossa pohditaan kirjastoa ja tutkimusta sekä näiden kahden yhteyksiä. Seuraava kokoontuminen on 15.12. klo 19 laitoksella sh A524. Tulevan vuoden aikana löytyy jokaiselle halukkaalle sopivaa tekemistä. Seuratkaa ilmoitustaulua.

Palveluksessanne

pj.

Mina

Mä muista oikee hyvi kummot must tul kirjasto ystävä. Koulu ol tylsä ja kuallu paikka, siäl ei ollu muuta mukavaa ku kaverit ja niit ol naapurissaki. Kirjastos viihtymisee ei sen sija tarvinnu eres kaverei. Se ol oikee aarrekkammio ens uteliaal mukulal, sit ongelmallisel nuarel ja ny... Hm nykyää taitaa käyttö olla perät välineellist.

Mun tiaro tarpeet ol ain sellasi, mitä ei pystyny kysymää, kunnei tiänny kysymyst. Onneks kirjasto aineisto oli semmost ett tiaro lähteil osus vahinkossaki. Nymmää ole ajatellu et kaikkie pitäs saana kokkee sama ihanuus.

Nää muistot tuli miälee ku mä lui. 24-vuatiaa Aija tarinaa. Ett kyl heikkoo o jos yhteiskunna instituutiot ei pyst parempaa tarjooma. Kirjastol olis koneisto ja ammattitaitoo ihmisyytee vapauttava ja emansipatorise tiaro ja ymmärrykse jakamiseks, vai ?

Aija kertoo:

- Muutin Hesaan 19-vuotiaana kun tulin tänne sihteeriopistoon. Kajaanissa pukeutuminen ei ollut ainakaan silloin, viisi vuotta siten, niin tärkeää. Diskoon voi ihan hyvin mennä tavalliset kuteet päällä.

- Siis millaiset?

- No vaikka farkut ja joku t-paita. Kun mä menin eka kertaa Tavalle (Tavastia-klubi), en tuntenut sieltä ketään. Ja mulla oli päällä farkut ja neulepusero. Siellä oli niin paljon makeempia gimmoja, että minä jäin seinäkoristeeksi. Onneksi meidän luokalla oli joitain hesalaisia, jotka auttoi alkuun.

- Siis miten?

- Leikkautin polkkatukkani, värjäyitin sen mustaksi, tilasin Lontoosta mustia vaatteita ja opettelin meikkaamaan. Enkä jäänyt enää seinäkoristeeksi...

Aija näyttää vakuudeksi kuvaa "entisestä elämästään". Siinä hän on tyttö maalta. Kynnet ovat siistit ja lyhyeksi leikatut. Nyt hänellä on pitkät, mustaksi maalatut kynnet.

- En tiedä, olenko nyt onnellisempi. Mutta jos esiintyisin maalaislookissani täällä, olisin koko ajan yksin...

Tarja

MITEN PIKKUTYTÖISTÄ TULEE ISOINA KIRJASTONHOITAJIA

Pikkutyötöt eivät leiki kirjastonhoitajaleikkejä, toteaa Jesse Shera, jokseenkin tunnettu kirjastomies. Tarkka havainto.

Silti yleensä juuri pikkutyöistä tulee isoina kirjastonhoitajia. Pikkupojat leikkivät veturinkuljettajaa ja palikkainsinööriä ja päätyvät loogisesti veturi- tai palikka-alalle. Tai eivät aivan kaikki, osasta tulee naiskirjastonhoitajille esimiehiä.

Amerikkalainen teos The Status of Women in Librarianship avaa mielenkiintoisia näköaloja. Joku Margaret Bennet on vuonna 1965 sanonut satuttavasti uranvalinnasta (erittäin vapaa käännös):

Yleisesti ajatellaan (Amerikan) kirjastonhoitajien olevan eräänlainen Muukalaislegioona, virallisesti hyväksytty "way out", hätäammatti - tutkijoille, joilla ei ole tarmoa tai rohkeutta saada koulutustaan vataavaa paikkaa tiedeyhteisössä, - katkeroituneille opettajille, jotka haluavat pois luokkahuoneista, - niille, jotka eivät liike-elämässä kestä kilpailun aiheuttamaa stressiä,

- opiskelijoille, jotka eivät tiedä mitä elämällään tekisivät. Me (?) haluamme ihmisten opiskelevan kirjastonhoitajiksi positiivisista syistä - koska heillä on polttava tiedonjano, roppakaupalla ideoita ja halu palvella asiakkaita - mieluummin kuin siksi, että heillä on astma tai vikaa ulkonäössä tai hormonit epätasapainossa tai pikkuisen skitsofreniaa.

Mihin kalikka kolahtaa jne, mutta tekee mieli protestoida siitäkin huolimatta, että Bennetin ajatuksissa on varmasti totuuden jyväsia. Ensinnäkin tottakai pitäisi olla positiivinen asenne opiskeluun, mutta se voi kehittyä opiskeluaikana, siinäkin tapauksessa että aikoinaan on tullut hätäammattin. (Huom. minulla ei ole toistaiseksi astmaa tai skitsofreniaa, hormonitasapainosta en niin tiedä.)

Toiseksi tuli mieleen, että Bennetin sanomasta paistaa (hyi niin) amerikkalainen menestysteologia: jaetaan porukka ropusakkiin ja Toddellisiin Menestyjiin. (Krystle Blakelle Dynastiassa: You are winner and everybody loves winners...) Jo kauan ennen juppiaikaa.

Takaisin tyttöjen uranvalintaan.

Patricia Reeling on tehnyt kyselyn collegen käyneiltä tytöiltä, miksi he haluavat tai eivät halua kirjastonhoitajiksi.

Negatiivinen vastaus perusteltiin mm. :

- kirjastonhoitajat ovat ihmisiä, jotka pitävät toimistotyöstä, tarkkuudesta ja näpertelystä
- kirjastonhoitajat eivät vietä erityisen jännittävää elämää (tiedotusopin opiskelijan mielipide, huom.)
- osastonhoitajiksi ja kirjastonjohtajiksi valitaan aina miehiä

Vain viimeinen syy tuntuu järkevältä perustelulta, muut johtuvat ilmiselvistä tietämättömyydestä.

Positiivinen vastaus perusteltiin mm. :

- haluttiin taloudellista turvallisuutta mutta ei "big money"
- haluttiin yliopistollinen koulutus ja kunnollinen ammatti
- esteettiset arvot tärkeitä, erityisesti kirjallisuus kiinnostasi

Kuulostaa aika tutulta. Näin pikkutyttöistä tulee isoina kirjastonhoitajia.

Itse asiassa eihän noissa arvoissa ja uranvalintasyissä ole mitään vikaa. Paitsi ettei niillä leivota ekonomia tai insinööriä ja onko se muka vika.

Olisi aika puhua positiiviseen sävyyn naisten uranvalinnoista. Itse olen lopen kyllästynyt juttuihin joissa nostetaan esille perinteisissä miesten ammateissa toimivia naisia: "Pirteä naisrallikuski", "Pysy kirves naisenkin kädessä", "Nainen talouselämän huipulla" tai "Liisa ainut nainen miesten topparoikassa". Näillä jutuilla pönkitetään miesten ammattien arvostusta. Eihän naiskirjastonhoitajalla ole uutisarvoa, vaikka hän hoitaisi työnsä kuinka hyvin. Vai onko? Kuka arvostaa ja ketä? Miten saada käsitteelle naisten ammatti positiivinen sävy? Kommentteja?

Lähde: The Status of Women in Librarianship.
Edited by Kathleen M. Hein. New York,
1983.

EPo

UDK VIRALLISENA

UDK:n syksyn päätapahtuma, vuosikokous, vietettiin 24.11 opiskelijajärjestöhuoneessa. Mukana oli n. 20 aktiivisinta opiskelijaa. Kokous sujui rauhallisessa yhteisymmärryksessä.

Entinen hallitus sai tili- ja vastuuvapauden ilman kriittisiä kannanottoja. Vanhan hallituksen toimintasuunnitelmakein hyväksyttiin lähes sellaisenaan.

Pitkäksi venynyt kokous kohtasi suurimmat vaikeudet, kun vuoroon tuli henkilövalinnat. Väki oli uhkaavasti vähentynyt, mutta täysilukuinen hallitus aloittaa kaikesta huolimatta elämänsä parhaat vuodet järjestäytymällä 4. 12 klo 13 opiskelijajärjestöhuoneessa.

Uuden hallituksen kokoonpano:

Kristiina Hakala
Juha Hietanen
Taina Hollo
Minna Kantanen (puh. joht.)
Iiris Karppinen (Asiasana-vastaava)
Mervi Kivirinta
Sirpa Luukkola
Marja Maijala

Uudet opintoneuvojat:

Sirpa Luukkola
Outi Vaattovaara

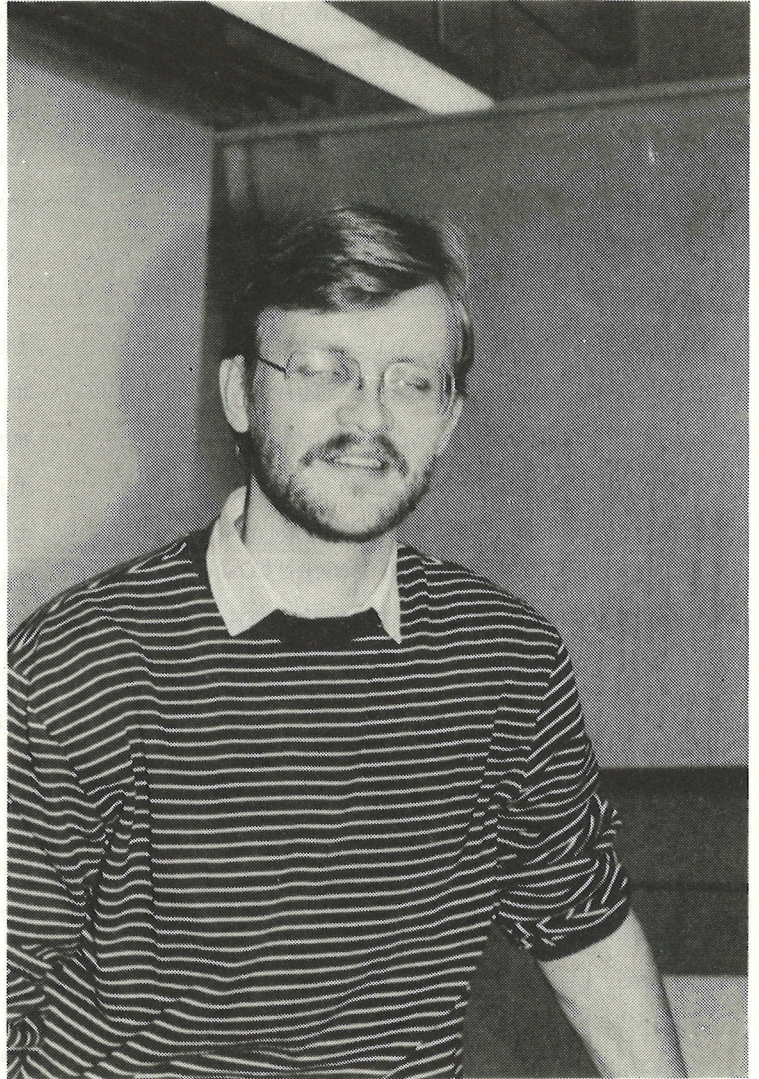
SIVUN PERSOONA, KAI EKHOLM

Laitoksemme uusi lehtori, Kai Ekholm, esitellään tässä myös niille, jotka eivät ole häneen opetuksen puitteissa törmänneet. Kaikki haastattelun aikana puhuttu ei tullut tarkasti muistiin merkityksi, toivottavasti kuitenkin olenmaisilta osin.

Kai on 32-vuotias ja alkujaan kotoisin Riihimäeltä. Hänen perheeseensä kuuluu Ulla-vaimo, joka on ammatiltaan erityisopettaja, sekä 3 poikaa, iältään 7, 3 ja 1/2 vuotta. He asuvat Orivedellä.

Pääaineenaan Kai on lukenut kotimaista kirjallisuutta, josta valmistui myös lisensiaattityö, "Dokumentarismi ja Paavo Rintalan dokumentteokset". Kirjastotieteestä ja informatiikasta hän suoritti laudaturopinnot ja aikuiskasvatuksesta cumun.

Työpaikat ovat tähän asti olleet aina Tampereen ympäristössä. Kirjastotieteen ja informatiikan opiskeluihin kuuluvan harjoittelun hän suoritti Tampereen kaupunginkirjastossa ja oli siellä myös tun-

(Mikä miestä väsyttäne?)

titöissä opiskeluaikanaan. Valmistuttuaan Kai toimi 3 vuotta Pirkkalassa amanuenssina ja nyt viimeiset 4 vuotta Oriveden opiston kirjastonhoitajana. Välillä hän kuitenkin oli 1/2 vuotta suunnittelemassa kulttuurin tietopalvelua Jyväskylän yliopiston kirjastoon.

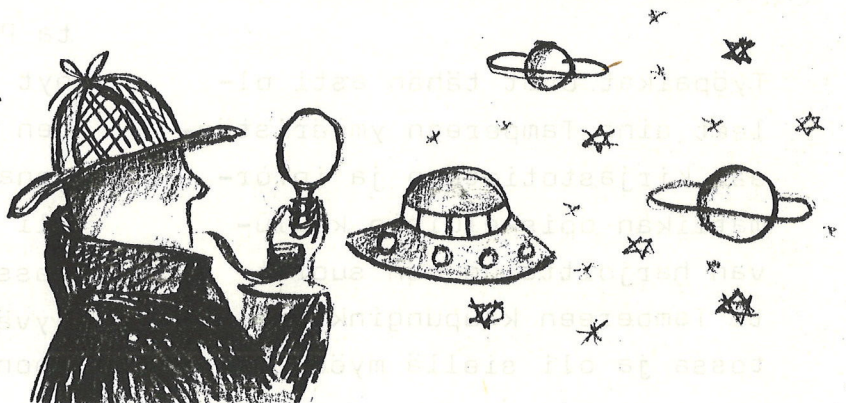
Kysyessäni, millaista on olla mies kirjastoalalla (huipulta huipulle kiittämistäkö, kuten joskus vaikuttaa...), Kai innostui muistelemaan, kuinka 70-luvulla miehiä suunnilleen houkuteltiin opiskelemaan kirjastotiedettä ja informatiikkaa sillä, että "tuleva johtajanpaikka on varma". Hänen mielestään tilanne kuitenkin on nyt muuttunut - naisista on tullut dynaamisempia ja urasuuntautuneempia. Naiset sopivat paremmin johtamistehtäviin, koska ovat ajatustavoiltaan joustavampia kuin "yhdellä napilla toimivat" miehet. Miehillä kuulemma on taipumus hakeutua mukaviin, helppoihin työpaikkoihin...

Nykyiseen työpaikkaansa Kai hakeutui, koska "kirjastossa saa tehdä tutkimusta ja kirjoittaa vähän huonolla omalla tunnolla". Yliopistoyhteisö tukee tutkimusta enemmän ja resursseja on paremmin saatavilla. Tosin lehtorin virka on osoittautunut huonoksi tutkimusviraksi. Joskus kuulemma tuntuu siltä, että yliopistolla arvostetaan vain tutkimusta, ei opetusta.

Kai pitää opetustyötä vaativana ja tunnustaa, että se on teettänyt paljon töitä, silti usein on tuntunut, että asioihin ei ehdi perehtyä haluamallaan tavalla. Esim. hal-

linto on sellainen alue, jonka kanssa hän ei ole aikaisemmin joutunut paljoakaan tekemisiin - toisaalta työn tekee haastavaksi se, että oppii itsekin koko ajan. On ollut kannustavaa löytää itsestään uusia puolia opetustyössä. Opiskelijat ovat olleet innostavan kiinnostuneen tuntuisia, tosin harjoitusryhmiin kaivattaisiin keskustelua enemmän!

Leipätyönsä ohella Kailla on monia kiinnostuksen kohteita, mm. sarjakuva, dekkari, sci-fi -kirjallisuus, kulttuurintutkimus. Hän on tehnyt bibliografioita joiltakin näiltä aihealueilta, ja todennut sen olevan epäkiitollista työtä - bibliografioita harvoin kiitetään... Niinpä kirjoittaminen ja kirjojen toimittaminen kiinnostaa nyt enemmän. Tuotoksista mainittakoon bibliografiat Suomalainen tietenskirjallisuus (1981), Science fiction Suomessa (1983) ja Kirja 1984:n bibliografia "Kirjoista kirjoitettua".

Kirjoja, joita Kai on ollut mukana kirjoittamassa tai toimittanut, ovat Oriveden opit (1984), Pidättekö dekkareista (1985) ja Anneli Luoman kanssa kirjoitettu Suunnitelma kulttuurin tietopalvelun perustamiseksi Jyväskylän yliopiston kirjastoon (1984). Edellä mainittu lisensoitettuna julkaistaan pian kirjana ja tulossa on myös henkilöhakemisto sci-fi -kirjailijoista. Julkaisutyön lisäksi Kai on edistänyt näitä aihealueita mm. olemalla mukana järjestämässä Oriveden sarjakuvaleirejä ja perustamassa Dekkariseuraa ja sen vuoden parhaalle dekkarille myönnettävää palkintoa, "Vuoden johtolankaa". "Karnevaalikulttuuri" ts. se, mitä massat harrastavat, kiinnostaa Kaita siksi, että sen avulla pääsee käsiksi ihmisten ajatteluun. Viihdehän edustaa tuttua ja turvallista ihmisten mielikuvissa, viihteen maailmassa on oikea ja väärä, siellä vallitsevat tietyt lait. Toisaalta kirjastoissa tiedon- tarve näiltä aloilta on suuri.

Kysyessäni Kain mielipidettä siitä, mihin suuntaan kirjastoja tulisi hänen mielestään kehittää hän ensimmäiseksi tuomitsi suoriteajattelun ja korosti laatua, joka näkyisi mm. palvelutasossa ja kokoelmissa. Kirjastonhoitajan rooli ei saisi rajoittua kameran polkemiseen - pitäisi oivaltaa, että kirjastonhoitaja on tavallaan kirjaston tärkein tietolähde. Kirjastot eivät saisi olla liian kirjakeskeisiä, ennen pitkäähän suuri osa tiedosta on tietokantamuodossa. Tällöin kirjastonhoitajista pitäisi tulla "informaatiokonsultteja". Kirjastoissa tulisi aktiivisesti harrastaa tulevaisuudentutkimusta. Koulutuksen hän toivoisi edistävän sitä, että opiskelijoista tulisi aktiivisia ihmisiä, jotka harrastavat asioita ja muodostavat asioista omat näemyksensä, ilman auktoriteetti-uskoa. Tietynlainen kansalaisvastarinta on ihan terveellistä... Meidän alallamme olisi Kain mielestä aktiivisella ihmisellä paljon vaikuttamismahdollisuuksia. Alan lehtiin kun kirjoittelevat tällä hetkellä vain harvat, ja tällä alalla on melko helppoa saada jopa kirjoja julkaistuksi. Toivottavaa olisi myös, että ihmiset työnsä ohessa harrastaisivat enemmän pienimuotoista tutkimus toimintaa.

Borås del två

Taina Hollo ja Ritva Niemeläinen kertovat omista kokemuksistaan Pohjoismaisessa kirjastoalan konferenssissa Pohjoismaisessa kirjastoalan opiskelijoiden konferenssissa.

Minulle Boråsin konferenssi oli ensimmäinen konferenssi, johon olen ikinä osallistunut, ja myös ensimmäinen kertani Ruotsin kamaralla. Lähdin oikeastaan mukaan matkailunhalusta, mutta sain konferenssilta paljon muuta ja enemmän kuin odotin.

Hyvin passiivinen ruotsin taitoni joutui kovalle koetukselle. Keskusteluun osallistumista - etenkin konferenssin "virallisella" puolella - häytti se, ettei ymmärtänyt läheskään kaikkea, mitä puhuttiin. Hyvä tulkki meillä oli, mutta ei häneltäkään epäinhimillisiä (=tanskan ymmärtämistä) voinut vaatia... Joskus sentään olin perillä, mistä aiheesta keskusteltiin, ja varsinkin pienemässä ryhmässä toin ajatuksiani esiin. Silloin, kun oikein halua sanoa mielipiteensä, löytää kyllä sanat; englanti tuli avuksi, kun ruotsin sanat unohtuivat. Kielitaidolle kokemus oli hyväksi, ja rohkeus käyttää kieltä kasvoi.

Konferenssin tavoitteena (?) oli loppujulkilausuman laatiminen; tämä käytännöllinen seikka hiukan rasitti keskustelua - ajatus ei saanut kohoata korkeimpiin sfääreihin, vaikka me tamperelaiset ajatuksen vapauden ylimpinä esitaistelijoina parhaamme yritimme. Ihan tosimelellä: ei ole inspiroivin keskustelun lähtökohta, että käsiteltävät kysymykset täytyy rajata sen mukaan, mistä on mahdollista päästä yksimielisyyteen!

Yksi esitetty näkemys oli, että on turhaa, hyödytöntä väitellä asioista, joista ei voida päästä yhteisymmärrykseen. Vedottiin myös siihen, että kaikilla ei ole samanlaisia valmiuksia keskustella yhteiskunnallis-poliittisista linjanvedoista ym. kysymyksistä, joita koulutuskeskustelun yhteydessä syntyy. Mutta "valmiudet" eivät ole koskaan tyhjästä syntyneet! Minusta tällaiset konferenssit ovat oivallisia paikkoja nimenomaan hakea aineksia omalle ajattelulle - väittely tuo esille erilaisia näkemyksiä ja pakottaa jokaisen käyttämään aivojaan, jos sitä taitoa ei ennen ole tullut hankittua...

Keskustelun sisällöstä vielä sen verran, että välillä koulutusasioiden miettiminen tahtoi mennä kunkin oman koulutussysteemin puolusteluksi - jokaisella tuntui olevan tarve osoittaa olevansa ainakin yhtä pätevä ja hyvä kirjastonhoitaja kuin muiden maiden kollegat. Itsekin huomasin syyllistyväni oman systeemin kritiikittömään ihannointiin, vaikka sellaiseen ei koskaan saisi sortua! Parantamisen varaaahan aina on. Ei opiskelijan tarvitse olla laitoksensa kaupparatsu - vai? Tästä voisi väitellä enemmänkin, vai onko jo väiteltä???

Lopuksi siteeraan tunnettua vallankumousteoreetikkoa Taina Holloa: Alas konsensus! Vallankumous kirjastoihin!

Matkustaminen avartaa -
kerran vuodessa konferenssiin.

SIIRTOLAISIA TAPAAMASSA RUOTSIN
SUOMALAISKAUPUNGISSA

Minulle yksi hyvä syy lähteä Boråsin konferenssiin oli se, että juuri tuossa kaupungissa asui serkkutyttöni, jota en ollut tavannut 13 vuoteen. Konferenssiohjelma oli sen verran tiivis, etten paljon kerinnyt sukuloimaan, mutta parina iltana kumminkin. Serkkutyttö muutti Boråsiin 60-luvun lopun muuttoaallon mukana vaikkei hänellä omien sanojensa mukaan ollut harmainta aavistusta koko kansainvaelluksesta, ennenkuin ensimmäisessä työpaikassaan tekstiilitehtaassa, jossa huomasi pärjäävänsä suomen kielellä ihan kummasti.

Suomalaisia siirtolaisia oli Boråsissa noihin aikoihin kymmenisen tuhatta, mikä oli melkoinen osuus koko kaupungin väkiluvusta. Nykyään määrä on virallisten tilastojen mukaan pudonnut puoleen, mutta siinä voi

olla hieman tilastoharhaakin, osahan on ottanut Ruotsin kansalaisuuden, avioitunut ruotsalaisten kanssa jne. Serkkutyttö tapasi Ruotsissa savolaispojan, avioitui ja pyöräytti kolme lasta. He ovat edelleen Suomen kansalaisia ja kotikielenä on vain ja ainoastaan suomi, jota lapset lukevat koulussakin. Hyvin niillä tuntui menevän: serkkutyttö oli opiskellut Ruotsissa sairaanhoitajaksi ja jatkoi parhaillaan terveydenhoitajatutkintoon -eikä niitten omakotitalossakaan ollut mitään vikaa. "Ei me enää Suomeen osata palata, siellä on kaikki jo niin muuttunut. Ja lapset ovat juurtuneet tänne."

Konferenssissa oli kullekin keskusteluryhmälle varattu eri tustumiskohde, oli kaupunginkirjastoa sun muuta. Mutta me tamperelaiset VAADIMME päästä omna ryhmänämme siirtolaisinstituuttiin, mihin isännät ystävällismielisesti myöntivätkin.

Oppaamme - Boråsissa opiskelevan suomalaisen Riitan - johdolla pistäydyimme ensin Boråsin kaupunginkirjastossa, jossa oli ilahduttavan laaja suomenkielisen kirjallisuuden valikoima sekä aikuisten että lasten osastolla. Myös lehtiä oli Hesarista Kalevaan.

Siirtolaisinstituutti (på svenska immigrant-institutet) sijaitsi kaupungin keskustassa viehättävässä vanhassa talossa. Instituutin johtaja, espanjalaisiirtolainen Miguel Benito esitteli meille kirjaston innoittuneen perinpohjaisesti. "Meidän tärkein tehtävämme on dokumentoida siirtolaisuutta ja levittää tietoa siitä millaista on elää siirtolaisena Ruotsissa ja muissa maissa. Olemme yhteistyössä muiden saman alan laitosten kanssa ympäri maailmaa." Kirjastoon kerätään siirtolaisuutta koskevaa kirjallisuutta, raportteja, selvityksiä ja kirjoituksia ja tällä hetkellä nimekkeitä on yli 8000. Kirjastossa on kokoelma siirtolaiskirjailijoiden teoksia ruotsiksi ja muilla kielillä. Huolella oli taltioitu myös artikkeleita, lentolehtisiä ym. pienpainatteita, joita eri viranomaiset, siirtolaisyhdistykset kirjastot ja muut ovat julkaisseet. Omalla osastollaan

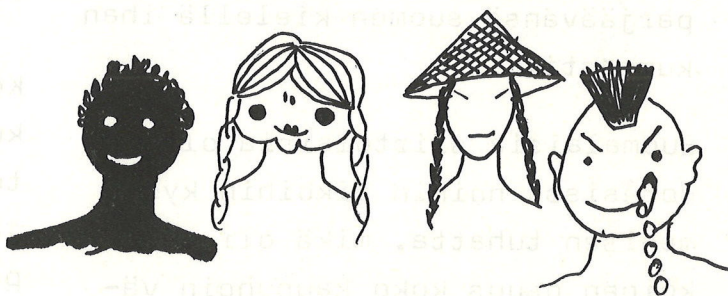
olivat n. 350 siirtolaislehteä, joista viitisenkymmentä ulkomaista. Kirjastossa on käytössä Ruotsissa yleinen SAB - luokitusjärjestelmä, jonka luokat merkitään kirjaimin. Siirtolaisinstituutissa on myös arkisto, joka sisältää kirjeitä, käsikirjoituksia ja muuta siirtolaisia koskevaa aineistoa.

Tärkeä toimintamuoto on kustannusyhtiö (Invandrar förlaget) joka tuottaa erilaisia julkaisusarjoja:

Sarja A: Kirjoituksia ja kannottoja siirtolaiskysymyksistä

Sarja C: Runoja, novelleja, esseitä siirtolaiskirjailijoilta heidän omalla kielellään tai ruotsiksi

Sarja B: Dokumentaatiota ts. bibliografioita ja luetteloita siirtolaisuutta koskevasta tai siirtolaisille tarkoitetusta kirjallisuudesta. Tuotetaan myös julkaisua, jossa esiteltä

Pohjola on kansainvälinen

lään ruotsalaisten kirjastojen tilaamia ulkolaisia lehtiä sekä julkaisua, jossa niinkään esitellään Ruotsissa julkaistuja siirtolaislehtiä. Koko ajan dokumentoidaan siirtolaiskirjailijoiden tuotantoa.

Sarja D: Lastenkirjoja ja oppikirjoja vähemmistökansallisuuksien lapsille.

Instituutti julkaisee aikakauslehteä Invandrarrapport, joka on siirtolaisten äänitorvi. Se käsittelee siirtolaispolitiikkaa ja esittelee siirtolaisinstituutin kirjastoon tulleita

uutuuskirjoja. Saamassani numerossa esiteltiin mm. Unto Einarin Suhosen Finland i Borås ja Viljami Rantosen Muukalaiset.

Instituutti vastaa myös Invandrarnas Husin toiminnasta, johon kuuluu musiikkiohjelmia, taidenäyttelyitä, luentoja ja muuta toimintaa.

Mainitsin serkkutytölleni tutustumiskäynnistämme, muttei hän eikä kukaan koko perheestä ollut kuullutkaan koko instituutista. Nytpähän kuulivat.

Ritva Niemeläinen

Elokuvauutuuksia

Ron ja Nancy

Ron oli lahjaton, mutta silti hänestä tuli plastiikkakirurgianuorisoliikkeen keulakuva. Hänen managerinsa käytti hänestä luonnehdintaa fabulous disaster. Nancy oli kummallinen amerikkalainen. Elokuva kertoo näiden kahden tuhoisan rakkaustarinan.

Uno Turhapuro kirjastotieteen ja informatiikan apulaisprofessorina

Dokumenttielokuva nykypäivän akateemisista käytännöistä, erityisesti virantäyttöprosessista.

Sydän karrella

Surullinen tarina siitä, kuinka kirurgi ei suostunut kuuntelemaan sairaalaelektronikka-asentajan vakavia varoituksia ja mitä tapahtui, kun maadoitus epäonnistui... Kuuluu Korkeajännite-sarjaan, ei suositella heikkosydämisille.

Сыораан Сунеруама

Jevgeni Jevtušenko kävi Tamperella Suomi-Neuvostoliitto-Seuran ja kustantajansa vierana. Samalla kaupattiin herrojen J.Jevtušenko ja T. Manni kirjoja. Molemmat olivat peräti karismaattisia, mahorkka ei haissut eikä muitakaan esteitä yleisön viihtymiselle ollut.

Lausuntaillan ideana oli, että J.J:n runot esitetään siten, että T.M aloittaa suomennetulla versiolla ja J.J esittää saman baruskiksi. Väliin mahtui jutustelua runoudesta tulkin välityksellä. (Se, joka ei ymmärrä ja lue runoutta, ei saa proosastakaan irti kuin juonen. Kalikka kalahti, meikä kun on lähinnä näitä proosaihmissiä.)

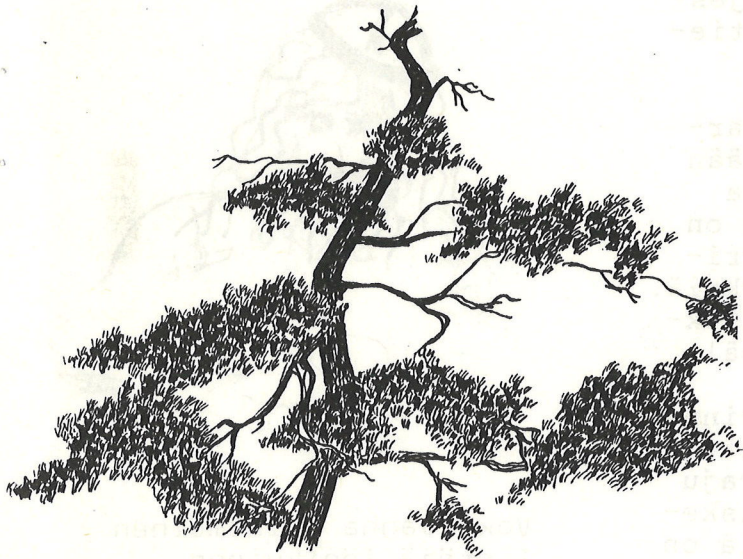
T.M taas hassutteli rehevällä tyyllillään yleisön kanssa. Katsoomossa ollut Sinisalo-parkakin joutui tavan takaa vastailemaan Mannin kysymyksiin.

Näytteitä oli valittu Babi Jarista uusimman kirjan Fukun essee-pätkiin. Venäjää taitamattomalekin lausunta oli yllättävän innoittavaa. Mannin tulkintaa apuna käyttäen pysyi hyvin kärryillä Jevtušenkon esityksessä; eikä ollut sanojen vankina, antoi vain kielen rytmin ja sävelen viedä.

Suomalaiset saivat taas kerran myös määritelmän kansanluonteestaan. Sisältönä oli, että luonnettamme sanotaan kylmäksi, totta myönsi J.J ja jatkoi, että

kuljemme pakkasessa kädet taskussa nyrkkiin puristettuina, jotta lämpö pysyisi sen sisällä, mutta sitten PAM ja räjähdämme ja leimuamme kuin takkatuli. Minä ihmettelin, että mikähän se meidät saa leimahtamaan ja päädyin jo veljellisesti vodkaan mutta sitten J.J itse pääsikin jo vauhtiin ja kuulin ihan varmasti, että puhe olikin napalmista... Ilta oli siis peräti

stimuloiva ja arkitajuntaa ravisteleva. Opin myös, että luksus kuulostaa venäjäksi roskiselta, mikä on oivallista, sanoi J.J. ja oli yhtämieltä yhtäläisyydestä.

Loppuaploidit hakattiin seisten ja juhlasalin katto tuntui olevan liian alhalla. J.J oli koko illan hörppinyt maitoa lasistaan, kun muut olivat juopotelleet Vissyllä. Tähän saimme Mannilta selityksen: Kyseessä ei ole J. Virolaisen vaalikampanja vaan gorbatsovilainen raittiuden ystävyyys. J.J selvensi vielä, että maito kuului esitykseen, jatkoilla on eri juomat. Kun J.J oli kahdeksannen kerran taputettu esiin, kiitti hän yleisöä viskaamalla maitolasin olkansa yli lattialle. Kiitos särkymätömän Duralex-lasin, ele jäi puolitiehen.

TL

LISÄÄ

SIVUAINEISTA

Olen rastia vaille pääaineopiskelija kansanperinteessä, erityisesti kansanmusiikki. Vuosi 1982 oli viimeinen, jolloin olisi päässyt pääaineilijaksi pelkillä papereilla, ilman pääsykoetta. En kuitenkaan piirtänyt sitä rastia lomakkeeseen, ehkä hyvä niin...

Aloitin samaan aikaan sekä kirjasto-tieteen ja informatiikan että kansanperinteilyn. Yhdessä mielessä ne ainakin muistuttavat toisiaan : kummassakin tarkastellaan asioita aika laajasta perspektiivistä. Etnomusikologiassa tutkimuskohteena on koko maailman musiikki ja kulttuurit. →

Opiskelu ei edellytä omaa musiikillista lahjakkuutta ts. soitto- tai laulutaitoa, mutta siitä on hyötyä - ja ehkä helpotustakin. Aineopinnoissa joutuu tutustumaan mm. erilaisiin arkistolaitoksiin : sitä riemua kaivella tietoja kaiken maailman pikkuisista putiikeista, jotka sisältävät aineistoja mitä erilaisimmin järjestettyinä!!! No, tässä puhuu kirjastotehtäjä...

Hauskimpia kokemuksia monille ovat varmaankin kenttätökurssit, joita tehdään mm. Virroille. Virtain kaupungilla ja TaY:lla on yhteistyösopimus. Luvassa on viikko tiivistä (!) yhdessäoloa ja yrittystä, epäonnistumisia ja ahaa-elämyksiä. Anti on mm. luja kokemus haastattelutekniikasta ja akuutti väsymys jäsenissä!

Opiskelutekniikan puolesta kansanperinne, erit. kansanmusiikki on yksi edelläkävijöistä TaY:ssa. Tiedekuntatenttien raju vähentäminen ja korvaaminen ryhmäopiskelulla ja julkaisukelpoisilla esseillä on omiaan nostamaan opiskelun mielekkyyttä. Helpointa se ei ole, mutta antaa tyydytystä.

Sivuaineena kansanperinne, erit. kansanmusiikki täydentää pääainettani hyvin. Kummassakin aineessa on hyötyä sekä humanistisista että yhteiskuntatieteellisistä näkökulmista. Molemmissa voi keskittyä kulttuurin tarkasteluun, toisaalta on mahdollisuus avata omaa perspektiiviään.

Arja Kärkkäinen

Descartes.

Vaka vanha Väinämöinen
Tietäjä iänikuinen
soitti päivän, soitti toisen
soitti kohta kolmannenkin

FILOSOFIASTA

Filosofia on mielenkiintoinen sivuaine. Kun haluaa irrottautua fyysisestä opiskelusta, kirjojen kantamisesta ja niskanikamiin käyvästä lukemisesta tai muuten vaan vähentää suori uspaineita, on hyvä lääke istua harrastamaan filosofisia ongelmia. Kansainväliselle kilpailukyvyllä sillä tuskin on mitään annettavaa, mutta mukavia oppositioajatuksia sieltä saattaa löytää. Aina-kin saa mukavia pähkinöitä nojatuolimatkoille.

TL

KANSANTALOUSTIETEESTÄ

Jokaisen pitäisi opiskella kansantaloustiedettä ainakin perusteiden verran, jotta osaisi järjestää elämänsä niin, ettei tietämättään haavoittaisi kansainvälistä kilpailukykyä. Tai sitten päinvastoin, saa keinoja vasta-argumenttien rakentamiseen. Innostusta ja aitoa kiinnostusta aiheeseen on oltava, sillä luentojen lennokkuus ei välttämättä vie mukanaan. Määritelmiä määritelmien perään pitäisi omaksua, usein vieläpä inhottavan irrallisina. Varoituksena ensimmäisestä luennosta: Älä säikähdä ympäristönmuutosta, sillä suurin osa kuulijoista on tal. hallinnon salkkumiehiä. TL

Kaikki Marxin veljekset

SIVUAINEENA TIEDOTUSOPPI

Tiedotusalan koulutusohjelma jakautuu mielestäni kahtia; tiedotustutkimukseen ja käytännön journalismiin. Tiedotustutkimuksen painopiste on joukkotiedotuksessa ja tiedonvälityksessä. Journalismin opintojaksoissa perehdytään sen teoriaan ja käytäntöön. Opintoihin kuuluu monta isoa kirjatenttiä, suuri osa kirjoista on englanninkielisiä, mutta mielestäni mielenkiintoinen sisältö korvaa vaivan.

Tiedotusoppi on erittäin suosittu sivuaine, ja siitä johdettu sivuaineilijoiden vaikeudet. Erilaisia harjoitusryhmiä (lehtityö, radio- ja TV-työ) ei pystytä (haluta?) järjestää niin että kaikki halukkaat mahtuisivat mukaan. Tänä syksynä esim. lehtityö I:een ei mahtunut mukaan kukaan vuoden 1982 jälkeen opintonsa aloittanut. (Ehkä minäkin olen mukana vuonna 1988?) Mitalin toinen puoli on se että jonolaki ei käytännössä aina toimi ja siten voi onnistua keplottelemaan itsensä mukaan kurssille, jos on aktiivinen, eli pitää vain mennä rohkeasti ryhmiin ja jakotilaisuuksiin, vaikka oma nimi olisi listan 51.

Kirjastonhoitajien koulutuspäivä

KOULUTUS PUNTARISSA

Pirkanmaan ja Keski-Suomen kirjastonhoitajat kokoontuivat Kirjastonhoitajaliiton koulutuspäivään 15. marraskuuta Tampereelle. Päivän aiheena oli mieliä askarruttava koulutus. Esille tuli sekä kirjastonhoitajien että kirjastovirkailijoiden opetus. Oulussa alkava kirjastoalan koulutus, kirjastonhoitajien työtilanne ja kirjaston työnjako herättivät paljon keskustelua.

KIRJASTOVIKAILIJAT

Jyväskylän kauppaoppilaitoksen opettaja Ulla Sipponen esitteli kirjastonhoitajille keskiasteen kirjastovirkailijakoulutusta. Hän kertoi myös kirjastolinjalaisista ja näiden tulevalle työlle asettamista odotuksista.

Kirjastolinjalle aloittavilla oppilailta tuntuu olevan takanaan hyvin erilaisia kokemuksia - korkeakouluopintoja, työkokemusta monelta alalta tai linjalle on tultu suoraan lukiosta.

Kirjastomerkonomit kaipaavat selvästi nykyistä monipuolisempia, koulutustaan vastaavia tehtäviä. Mm. aineistonvalintaan virkailijat toivovat pääsevänsä mukaan entistä useammin.

Ulla Sipponen kertoi kirjastovirkailijakoulutuksesta

Kirjastovirkailijoiden ammattikuva on täsmentymätön kuten kirjastonhoitajillakin. Ulla Sipposen mukaan virkailijat odottavat kirjastonhoitajien ammattikuvan selkeytymistä ennen kuinsalkavat kehittää omaa ammattikuvaa.

Työnjakokysymys on kirjastoja askarruttava asia, joten Ulla Sipposen esitys oli paikallaan. Koulutuksen sisällön muuttuessa ja kehityessä jatkuva yhteistyö koulutuksen ja kirjastokentän välillä on tarpeellista.

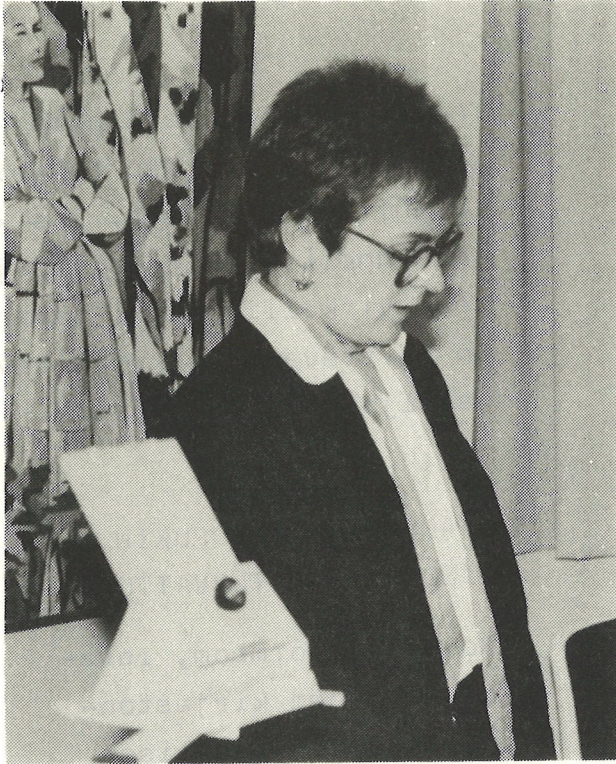
Yhteen asiaan varsinkin kirjastovirkailijoiden tulisi kiinnittää huomiota. Jos kirjastonhoitajien tehtäviä jaetaan virkailijoille, tämän on näyttävä myös kirjastovirkailijoiden palkoissa.

SAADAANKO JOULUPUKIN TIEDONTARVE TURVATTUA?

Solveig Stormbom, rovaniemeläinen kirjastonhoitaja, toi pohjoisen näkemyksen kirjastokoulutuksesta. Hän pohti Oulun kirjastokoulutuksen tärkeyttä ja yleensä

Tiiviin ohjelman välissä kahvitauko oli tervetullut

kirjastonhoitajien työ-
tilannetta.

Joskus lausutaan arvioita kirjastonhoitajien ylikoulutuksesta. Stormbomin mukaan mitään ylikoulutuksen vaaraa ei ole - korkeintaan palkkatasoon nähden. Yleisissä kirjastoissa työtehtävät muuttuvat koko ajan kansalaisten koulutustason kootessa. Yleinen kirjasto on ehkä kunnan ainoa tietopalvelulaitos. Tietopalvelu tulisi ulottaa myös elämykselliseen tietoon. Solveig Stormbom kiinnitti huomiota siihen, että kokonelman hoito pienen kunnan niukilla määrärahoilla vaatii todella taitoa.

Solveig Stormbom toi
terveisiä Pohjois-
Suomen kirjastoista

Stormbom luetteli kirjastonhoitajakoulutuksen syyksi huonon palkan, työnjaon ja koulutettavien määrän pienuuden. Valmistuneilla kirjastonhoitajilla on taipumus jäädä lähelle koulutuspaikkaa töihin.

Stormbom epäili koulutuksen antavan huonon kuvan tulevas-
ta työstä. Pohjoisessa ei ainakaan koeta kirjastotyötä tylsäksi, omien ideoiden toteuttaminen onnistuu.

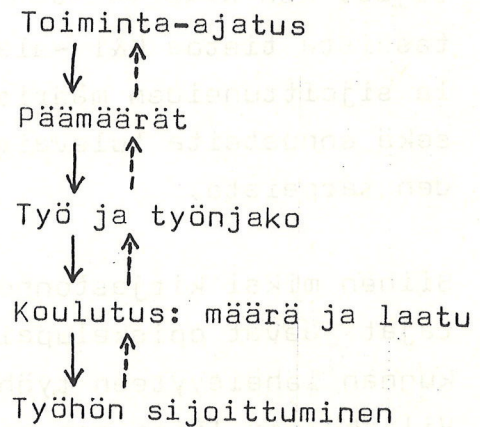
Stormbomin mukaan kirjastonhoitajakoulutuksen tulo Oulun yliopistoon toisi uusia resursseja K&I -alalle. Hän puhui alueellisen koulutuksen puolesta ja viittasi lääkäri- ja opettajakoulutukseen, joiden siirto pohjoiseen on poistanut opettaja- ja lääkäripulaa.

Kirjastonhoitajaliiton jäsenet Sari Erola (vas.) ja Merja Viljakainen-Tiittanen

KOULUTUS JA TYÖHÖNSIJOITTUMINEN

Opiskelija Merja Viljakainen-Tiittanen käsitteli esitelmässään koulutusta ja työhönsijoittumista. Hän katsoi koulutuksen ja ammatikäytännön edellyttävän toinen toistaan. Niinpä prosessia on käsiteltävä seuraavalaisena vuorovaikutuskäsitteinä:

- Jokaisessa kirjastossa joudutaan miettimään, kuka tekee ja miksi tehdään, totesi Viljakainen-Tiittanen. Liikkeelle on lähdettävä siitä, mihin tähdätään. Hän korosti - toisin kuin Ulla Sippo-

nen, että kirjastonhoitajien ja virkailijoiden ammattikuvia on kehitettävä rinnan.

Memu Viljakainen-Tiittanen viittasi työvoimapulam kaksinaisuusluonteeseen: on pulaa sekä henkilöistä että viroista. Suuri tilapäistyövoiman käyttö antaa aivan väärän kuvan tilanteesta. Uusia virkoja on saatava lisää, jos kirjastolaitosta aiotaan kehittää.

Miettiessään kirjastonhoitajien työllisyyttä Viljakainen - Tiittanen mainitsi Tanskan 600 työtöntä kirjastonhoitajaa. Hän kaipasi ajantasaista tietoa K&I -alalle sijoittuneiden määristä sekä ennusteita tulevaisuuden tarpeista.

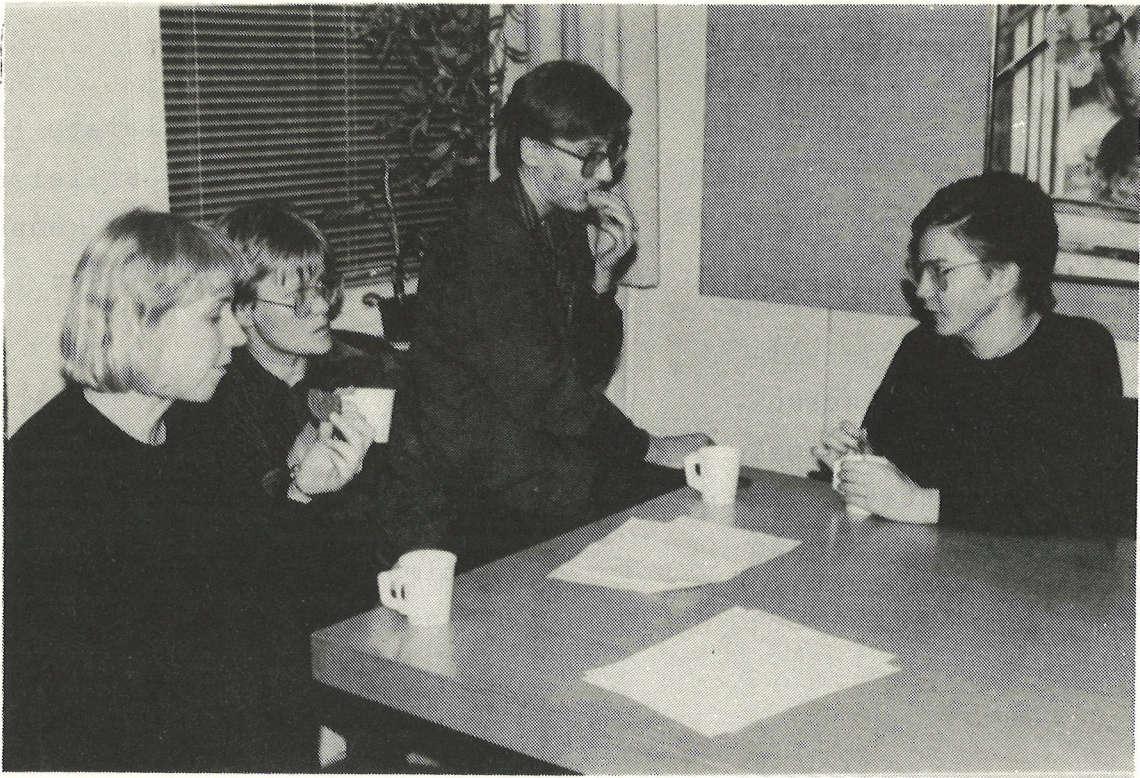
Siihen miksi kirjastonhoitajat jäävät opiskelupaikkakunnan läheisyyteen työhön, Viljakainen-Tiittanen mainitsi monia syitä: perheolosuhteet, jatkokoulutusmahdollisuuksien turvaaminen ja huonon palkan konpensointi lähellä sijaitsevilla kulttuurianneilla.

MISTÄ KESKUSTELTIIN?

Kirjastonhoitajien koulutuspäivänä pohdittiin työvoimapulaa monelta kannalta. Kunnat ovat alkaneet itse keksiä ratkaisuja kirjastonhoitajapulaansa. Siikaisten kunta on - kunnallisliiton suosituksesta - pannut avoimeksi kirjastosihteerin viran. Virka on tarkoitettu kirjastovirkailijalle, joka hoitaa kirjastonhoitajan tehtäviä.

Oulun yliopistossa alkaa kirjastoalan koulutus, tutkintovaatimukset on jo suunniteltu. Uusi paikka tuo ehkä lisäresursseja K&I -alan tutkimukselle. Vuoden alusta alkaa Oulussa myös 30 kirjastonhoitajan poikkeuskoulutus. Nyt olisi tärkeintä tehdä laskelmia tulevaisuuden kirjastonhoitajatarpeesta ja säädeltävä tarpeen mukaan sisäänottomääriä.

Palkkatilanne oli yksi asia, mikä kiinnostaa kirjastonhoitajia. Keskustelujen kuluessa tuli ilmi, että K&I -ala on itse osasyllinen alan huonoon arvostukseen. Pätevää työvoimaa ei ole tarjottu tarpeeksi.

Kahvitauolla käytiin vilkasta keskustelua opiskelijoiden ja työssä olevien kirjastonhoitajien välillä

TEORIA LÄSNÄ KÄYTÄNÖSSÄ

Teorian ja käytännön välisistä suhteista käydään aina keskustelua. Näin myös kirjastoalalla. Onko teorian ja käytännön välillä kuilu vai vuorovaikutussuhde? Lehtori Mirja Iivonen pohti ongelmaa kirjastonhoitajien koulutuspäivillä pitämässään alustuksessa.

Iivonen lainasi tutkija Matti Vesa Volasta, jonka mukaan teoria on läsnä käytännössä ja kuilu ei näin synny. Käyttäessään teorian käsitettä Volanen tarkoittaa kohdetta koskevaa ajatusrakennelmaa. Kirjastonhoitajilla on aina käytössään jonkinlainen käsitteistö, käytännön teoria.

Mirja Iivonen ei siis löydä kuilua teorian ja käytännön väliltä. Entä koulutuksen, tutkimuksen ja ammattikäytännön suhteet? Niiden välillä Iivonen näkee jännitettä, joka myönteisessä tapauksessa synnyttää keskustelua ja vie näin asioita eteenpäin. Jännitteen hallitsemiseksi lehto-

ri Iivonen tarjosi yhteistyötä tutkimuksen, koulutuksen ja kirjastojen välillä. Hän viittasi Volaseen, joka korostaa kansalaisyhteiskunnan ja yliopistojen välistä keskustelua. Esimerkiksi Länsi-Saksassa on esitetty ajatus siitä, että yliopistojen budjetoinnissa tulisi vara-

ta rahoja myös sellaista tutusta varten, jota erilaiset kansalaisjärjestöt ja kansalaiset ehdottavat tehtäväksi.

Iivosen mukaan K&I -alalla on jo nyt olemassa tutkimustaitoa. Opiskelijoiden keskuudesta kohoaa myös uusia ongelmanasetteluja ja aitoa kirjastotyön idean pohdintaa.

MK

Mirja Iivosen mukaan tutkimuksen, koulutuksen ja ammattikäytännön välillä on jännitettä, joka voi synnyttää hedelmällistä keskustelua

Luokittamisen ongelma

HS 30.11.86, palstalla
Huutoja ja kuiskauksia

Ison veljen vahingosta viisastuneina paneuduimme hartaudella oman kirjaluettelomme luokitukseen:

ASIASANAN OMA

ARVOSTELEVA KIRJALUETTELO

Johnnie Walker: Häivähdys purppuraa
Käytännöllinen opas kaikille, jotka ovat kiinnostuneita kokeilemaan yhdysvalloissa niin suosituksi tullutta mustavalkofilmien värjäystä ajan henkeen sopivammiksi. Ohjeet koskevat nimenomaan vanhoja filmejä, uudempiin ne eivät useinkaan sovellu; esim. samanniminen elokuva on jo valmiiksi ylipurppuroitu, joten sen käsittelystä kiinnostuneille suositellaan kivi-pesuopasta.

sijoitus: 74 maalaustaide

Kaiken maailman parantanut

Mikään ei ole yhtä lahjomaton kuin kirjaston kymmenluokitus. Se määrää, onko kirja yleisteos vai taidekirja, käsittelee se yhteiskuntaa vai maantiedettä ja matkoja.

Uusin Arvosteleva kirjaluettelo (11/1986) sijoittaa Eija ja Oskar Reposen teoksen Parantajaluettelo (Tammi 1986) luokkaan yksi (1.) eli *Filosofia — Psykologia*.

Tähänastinen filosofia on tyytynyt kuvaamaan ja selittämään maailmaa, mutta tehtävänä on sen parantaminen!

Norman Harrington: Kovat kundit eivät tanssi
Kova kirja kovasta kundista (EI saatavana pehmeäkantisena) jonka kärsimykset alkoivat siitä, kun hän isän jalanjalkia seuraten antautui sotilasuralle. Nuori macho oli tottunut kanssakäymiseen vastakkaisen sukupuolen kanssa lähinnä Cadillacinsa ahtaalla takapenkillä ja kolaus oli kova, kun hänet kadettikouluaikaan määrättiin missitanssiai-siin.

sijoitus: 39 sotalaitos

Jussi Irvinen: Jokunen tätini leirintäalueista
Mieletön tarina porilaisperheen elämästä, johon liittyvät kiinteästi Pertti Pakarinen, karhuksi pukeutunut Lilli Suomalainen ja jazzjuhlaa odotteleva yrittäjätäti.

sijoitus: 42 kotimaan matkailu

